

Ministerie van Economische Zaken

Prijsvergelijk elektriciteit

Finaal

Juni 2014

Introductie en aanleiding

Geachte lezer,

Voor u ligt een high-level vergelijking van de elektriciteitsrekening in Nederland, Duitsland, België, het Verenigd Koninkrijk en Frankrijk (NL, DE, BE, VK en FR). Naar aanleiding van het Kamerdebat over de energierekeningen¹ in Nederland en Duitsland op basis van ons voorgaand onderzoek, heeft het Ministerie van Economische Zaken een opdracht aan PricewaterhouseCoopers Advisory N.V. verstrekt om het onderzoek uit te breiden voor de prijzen van de energierekening in België, Frankrijk en het Verenigd Koninkrijk in 2013 en deels voor Nederland en Duitsland. Het ministerie heeft daarbij gevraagd om onderscheid te maken tussen verschillende typen afnemers: huishoudelijke afnemers, het MKB, industriële afnemers en de energie-intensieve industrie ("*kleine en grote grootgebruikers*").

In onze analyses hebben wij aannames en vereenvoudigingen moeten maken, aangezien niet alle informatie publiek beschikbaar is - of tussen regio's verschilt – zoals bijvoorbeeld netwerktarieven. Daarnaast is er in bijvoorbeeld Duitsland en het Verenigd Koninkrijk een aantal specifieke uitzonderingen op de verschillende energiebelastingen. Om hier rekening mee te houden laten we de geschatte rekening met en zonder de ontheffingen zien. Individuele energierekeningen kunnen uiteraard op onderdelen afwijken van de hier gepresenteerde uitkomsten.

Alle analyses in deze rapportage zijn momentopnames, met de genoemde jaartallen als peildata.

Dit rapport is voor het Ministerie van Economische Zaken bedoeld, en mag aan derden worden verstrekt voor zover overeengekomen in het contract² of nadat er vooraf schriftelijke toestemming is gegeven door PwC.

Ik wens u veel leesplezier.

Met vriendelijke groet,

Dr. Paul Nillesen

Partner PwC Advisory

1: <http://www.rijksoverheid.nl/ministeries/ez/documenten-en-publicaties/rapporten/2013/10/03/prijsvergelijk-elektriciteit-nederland-duitsland.html>

2: Opdrachtbevestiging 18-03-2014

Overzicht van beschikbaarheid en kwaliteit van de informatie

Beschikbaarheid informatie

Informatie over met name grootgebruikers was niet vrij toegankelijk. Voor deze afnemers hebben wij op basis van de beschikbare informatie aannames gemaakt.

Kwaliteit van informatie

Wij hebben de meest actuele bronnen gebruikt, afkomstig van officiële kanalen zoals toezichthouders en ministeries.

Overzicht van bevindingen

Bevindingen voor de integrale 2013 energierekening NL, DE, BE, VK, FR

Algemeen

De 2013 analyse over de onderzochte landen (NL, DE, BE, VK en FR) laat een aantal overeenkomsten zien, maar tevens essentiële verschillen in de opbouw van de energierekening.

De algemene tendens over de onderzochte landen, met het Verenigd Koninkrijk als uitzondering, is dat de commodity prijzen zijn gedaald tussen 2010 en 2014, en naar verwachting zullen blijven dalen.

Er zijn echter ook verschillen in de energierekeningen tussen de verschillende landen, die zich voornamelijk uiteten voor huishoudens en voor grote grootgebruikers van energie.

Nederland

Grote MKB gebruikers en industriële gebruikers in Nederland hebben de laagste energierekening van de onderzochte landen. De energierekeningen voor huishoudens en grote grootgebruikers zijn vergelijkbaar met België (Vlaanderen)

Duitsland

De Duitse huishoudens zijn het duurst af in vergelijking met de andere onderzochte landen, voornamelijk als gevolg van de heffingen die moeten worden afgedragen ten behoeve van de *Energiewende*. De grootgebruikers hebben, in combinatie met lage commodity prijzen, profijt van de vrijstellingen waar zij gebruik van kunnen maken: zij hebben zodoende de op één na laagste energierekening van de onderzochte landen.

België (Vlaanderen)

In België hebben de grote grootgebruikers een volumecorrectie voor de bijdrage voor “*WKK + groenestroomcertificaten*”. Mede hierdoor hebben de grote grootgebruikers in België (Vlaanderen) een redelijk vergelijkbare prijs met Duitsland en Nederland.

Verenigd Koninkrijk

Huishoudens in het Verenigd Koninkrijk hebben de laagste energierekening van de onderzochte landen, mede door de vrijstelling van de heffing “*Climate Change Levy*”. De grote grootgebruikers worden deels vrijgesteld van de *Climate Change Levy*. Desondanks blijft de energierekening voor de grootgebruikers in het Verenigd Koninkrijk het hoogst van de onderzochte landen.

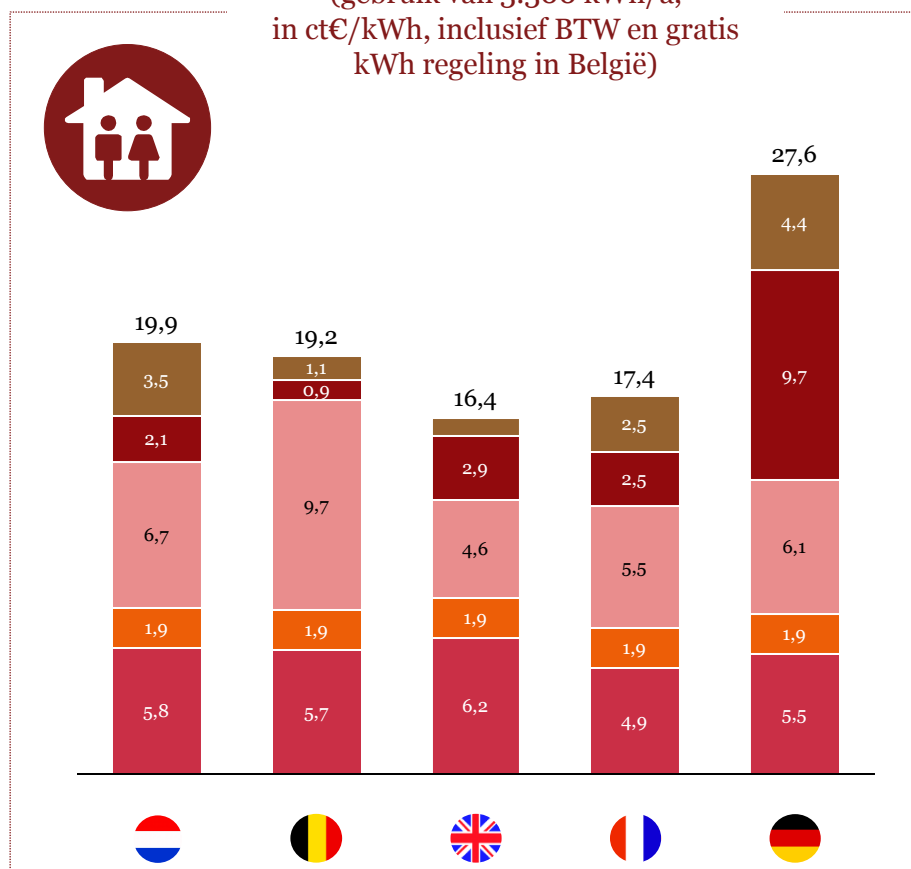
Frankrijk

Alle gebruikers in Frankrijk hebben profijt van de lage (grotendeels gereguleerde) commodity prijzen: de Franse huishoudens zijn goedkoper af in vergelijking met Nederlandse, Duitse en Belgische huishoudens. De Franse grootgebruikers hebben de laagste energierekening, aangezien bij deze groep gebruikers de commodity prijs een groot gedeelte van de uiteindelijke prijs bepaalt.

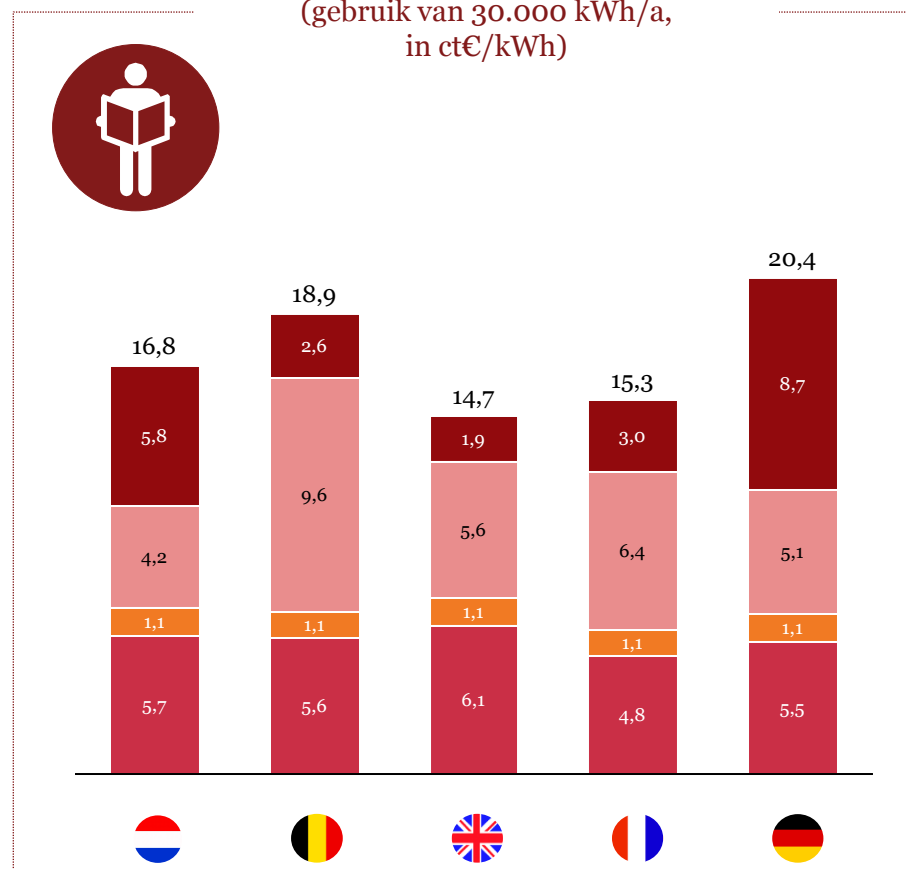
Bevindingen voor de integrale 2013 energierekening NL, BE, VK, FR, DE

Britse huishoudens hebben de laagste energierekening voor huishoudens en kleine MKB gebruikers...

Gemiddelde huishoudelijke gebruiker
(gebruik van 3.300 kWh/a,
in ct€/kWh, inclusief BTW en gratis
kWh regeling in België)

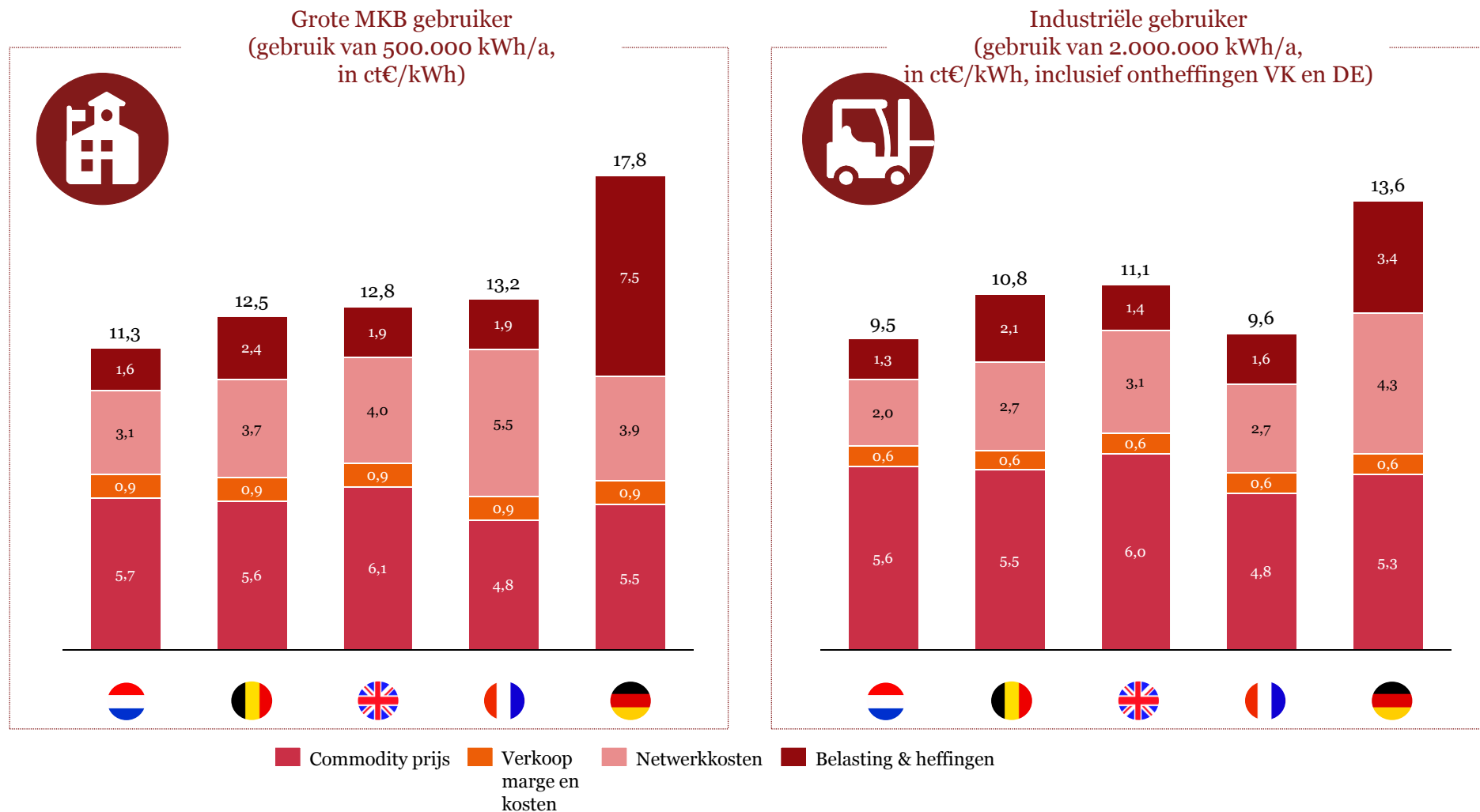

Kleine MKB gebruiker
(gebruik van 30.000 kWh/a,
in ct€/kWh)

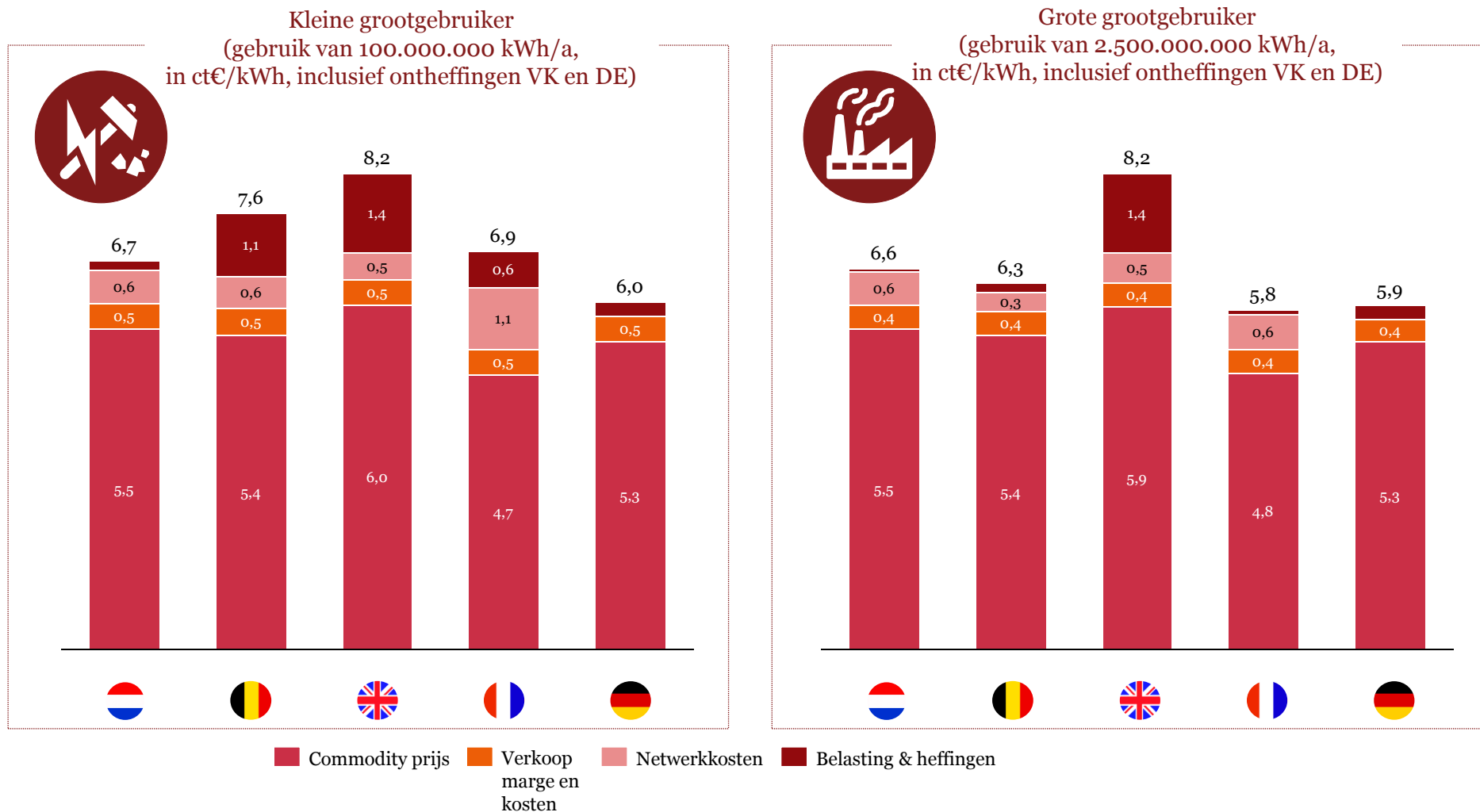

■ Commodity prijs
 ■ Verkoop marge en kosten
 ■ Netwerkkosten
 ■ Belasting & heffingen
 ■ BTW

Bevindingen voor de integrale 2013 energierekening NL, BE, VK, FR, DE ...de energierekening voor grote MKB gebruikers en Industriële gebruikers in Duitsland is relatief hoog...

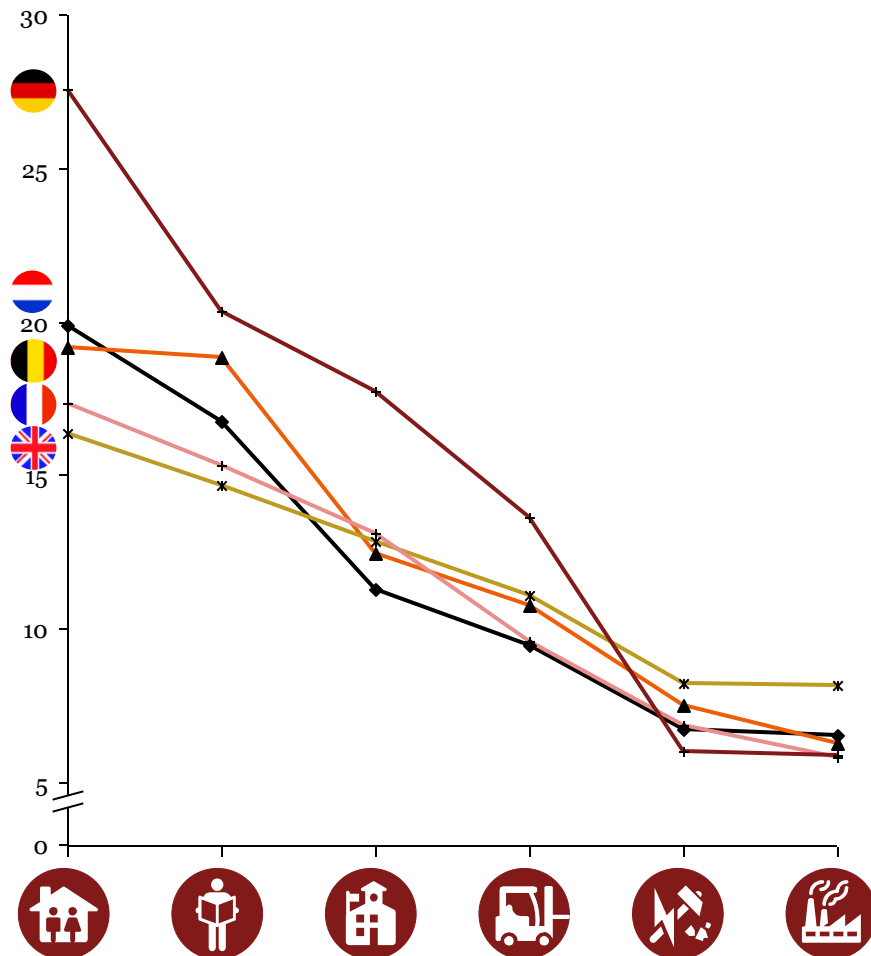
Bevindingen voor de integrale 2013 energierekening NL, BE, VK, FR, DE ...maar daalt sterk bij de grootgebruikers als gevolg van ontheffingen voor de energiebelasting en de netwerkkosten

Bevindingen voor de integrale 2013 energierekening NL, BE, VK, FR, DE

Prijs per gebruikte kWh NL, BE, VK, FR, DE, per afnamepatroon (in ct€/kWh, ijkpunt 2013)

Observaties

- Het prijsverschil tussen huishoudens kent een grote bandbreedte. Deze bandbreedte wordt (mede) veroorzaakt door enerzijds de heffingen die Duitse huishoudens dienen te betalen en anderzijds de relatief lage netwerkkosten in het Verenigd Koninkrijk. Dit heeft als gevolg dat de prijs van een gebruikte kWh voor huishoudens in Duitsland bijna 2 keer zo hoog is dan voor huishoudens in het Verenigd Koninkrijk
- De verhouding tussen de energierekening per afnamepatroon loopt per land sterk uiteen: het prijsverschil per gebruikte kWh voor een huishouden ten opzichte van een grote grootgebruiker varieert van 2 keer hoger in het Verenigd Koninkrijk tot bijna 5 keer hoger in Duitsland
- De MKB gebruikers en de industriële gebruikers zijn het goedkoopst af in Nederland
- Naarmate het gebruik in totale kWh stijgt, is een omslag te zien in het prijsverloop tussen de landen. Dit wordt het meest duidelijk vanaf de industriële gebruikers, waar de prijzen voor met name Duitsland relatief sterk dalen. Het Verenigd Koninkrijk kent tevens een omslag: de huishoudens betalen een relatief lage prijs voor een gebruikte kWh, terwijl de grootgebruikers bijna anderhalf keer de prijs betalen die een grootgebruiker in Frankrijk betaalt

Aannames

Detailweergave van behandelde gebruiksprofielen

Per land zijn de gebruikers geïdentificeerd naar het passend afnamepatroon

Profielen							
		Gemiddelde huishoudelijke gebruiker	Kleine MKB gebruiker	Grote MKB gebruiker	Industriële gebruiker	Kleine grootgebruiker	Grote grootgebruiker
Voorbeeld van type afnemer		Huishouden	Buurtwinkel	Supermarkt	Groot distributiecentrum	Papierfabriek	Staalproducent
Jaarlijkse vraag	kWh /a	3.300	30.000	500.000	2.000.000	100.000.000	2.500.000.000
Piekvraag	kW	n.v.t.	30	250	500	14.286	400.000
Bedrijfstijd	h/a	n.v.t.	1.000	2.000	4.000	7.000	8.000
Aandeel vraag tijdens basisuren	%	90	85	85	80	80	75
Aandeel vraag tijdens piekuren	%	10	15	15	20	20	25

Detailweergave van behandelde gebruiksprofielen

Per land zijn de gebruikers geïdentificeerd naar het passend afnamepatroon

Profielen						
	Gemiddelde huishoudelijke gebruiker	Kleine MKB gebruiker	Grote MKB gebruiker	Industriële gebruiker	Kleine grootgebruiker	Grote grootgebruiker
	LS kleingebruik	LS	MS	MS	HS	HS
	LS	LS	26-1kV	26-1kV	70/36/30kV	380/220/150kV
	<i>Domestic</i>	<i>Small Non Domestic</i>	LV	LV	HV	HV
	BT ≤ 36kVA	BT > 36kVA	HTA	HTA	HTB1	HTB2
	LS	LS	MS	MS	HS	HS

Algemene aannames

Er worden vele verschillende prijzen voor elektriciteit aangeboden op de markt. Om gebruikers te kunnen vergelijken, zijn er algemene aannames gemaakt

Elektriciteitsprijzen

Wij gaan uit van *variabele prijzen* in plaats van *vaste prijzen*. Er wordt tevens geen rekening gehouden met *vaste abonnementsprijzen* (onafhankelijk van daadwerkelijk gebruik), zoals op kleine schaal in het VK voorkomt. Daarnaast wordt uitgegaan van een *enkeltarief* voor de elektriciteit: er wordt geen onderscheid gemaakt tussen de tijd van het gebruik (dag/nacht). Er wordt een onderscheid gemaakt tussen peakload en baseload gebruik van elektriciteit.

Elektriciteitsmeter

Er wordt bij de meettarieven uitgegaan van traditionele meters: smart meters laten wij buiten beschouwing. Daarnaast nemen wij aan dat de meters in bezit van de netbeheerder zijn en niet in het bezit van de consument.

Reactieve energie & blindvermogen

Bij het transporteren van elektriciteit in fasen treedt een proces op waardoor er reactieve energie ontstaat. Binnen de netwerkvergoedingen (voor grootgebruikers) valt ook een tarief voor deze ontstane reactieve energie. Deze post, waarvan de impact op de totale elektriciteitsprijs zeer beperkt zou zijn, is niet meegenomen in deze studie.

Betaalwijze

De manier van betalen van de elektriciteitsrekening kan invloed hebben op de hoogte van de elektriciteitsprijzen. Er is uitgegaan van automatische incasso (*direct debit*). Er wordt dus geen rekening gehouden met prepaid of credit tarieven.

Verkoopmarge

De verkoopmarge is gebaseerd op PwC inschattingen en een prognosestudie van de stroomprijs ontwikkeling voor grote afnemers door de *Hans Böckler Stichting* (31-12-2011). Wij hebben deze verkoopmarge, als gevolg van het ontbreken van bronnen per individueel land, voor alle onderzochte landen gehanteerd.

Aannames Nederland

In Nederland heeft de REB-korting een grote impact op de totale elektriciteitsprijs van de kleinste gebruikers

Commodity prijs

De commodity prijzen zijn de gemiddelden van de dagwaarden van year-forward prijzen (peak en base) ontleend aan Reuters Datastream, naar aandeel per gebruikersgroep, in combinatie met een premium voor spotbalancering.

Netwerkkosten

De tarieven zijn gebaseerd op het gewogen gemiddelde van de netwerktarieven die door de *Autoriteit Consument en Markt* zijn vastgesteld. De opbouw van het gemiddelde netwerktarief bestaat uit de som van het periodieke aansluittarief, het transporttarief, het meettarief, het systeemdienstentarief en het vastrecht voor transport.

Heffingen & belastingen

Sinds 2013 is de wet *Opslag Duurzame Energie* van kracht (ODE). Het effect van de ODE op de energierekening van grotere afnemers is verwaarloosbaar, doordat de opslag gestaffeld is. Ook de belasting op elektriciteit is een gestaffelde belasting, die afhankelijk is van de hoogte van het verbruik. Daarnaast geldt er voor huishoudens een BTW tarief van 21% op de elektriciteitsprijs.

Kortingen op heffingen & belastingen

Er geldt een vaste belastingvermindering van € 318,62 (excl. BTW) op de belasting voor energie per aansluiting, de “REB-korting”. Deze vermindering geldt als compensatie voor de belasting op de basisbehoeften.

Aannames België

Gezien het hoge percentage aan inwoners (ruim 60% van België) en de concentratie van industrie rondom Antwerpen, hebben wij het Vlaams Gewest als uitgangspunt genomen*

Commodity prijs

De commodity prijzen zijn de gemiddelden van de dagwaarden van year-forward prijzen (peak en base) ontleend aan Reuters Datastream, naar aandeel per gebruikersgroep, in combinatie met een premium voor spotbalancerings.

Netwerkkosten

De tarieven zijn gebaseerd op gemiddelden van de distributie- en de transmissietarieven die door de verschillende netbeheerders binnen Vlaanderen zijn gerapporteerd. De opbouw van het gemiddelde netwerktarief bestaat uit de som van transporttarieven, het tarief voor systeembeheer, voor meetdiensten en de tarieven voor netverliezen, openbare dienstverlening en ondersteunende diensten. Er geldt een maximaal transmissietarief voor gebruikers van het 26-1 kV net.

Heffingen & belastingen

Dit betreft de certificaten voor groene stroom en WKK, de heffingen op de netwerktarieven en de energiebijdrage. De heffingen op het transmissietarief zijn de federale bijdrage, bijdragen voor hernieuwbare energie, het aansluiten van offshore windturbineparken, het rationeel energiegebruik en de toeslag voor groenestroomcertificaten. De heffingen op het distributietarief zijn het retributietarief en het tarief voor de pensioenlasten.

Kortingen op heffingen & belastingen

Een huishouden in Vlaanderen heeft recht op een vergoeding voor 100 kWh, plus 100 kWh per persoon. Daarnaast zijn er beschermde klanten die onder het zogenoemde *sociaal tarief* vallen, welke wij niet hebben meegenomen in de prijsvergelijking. Daarnaast geldt een maximale toeslag voor groenestroomcertificaten en een maximale federale bijdrage, wat resulteert in een lagere heffing voor grootgebruikers. Voor de groenestroomcertificaten en de WKK-certificaten geldt een gestaffelde verbruiscorrectie, waardoor grootgebruikers een lagere bijdrage per kWh moeten betalen.

* Er zijn grote verschillen tussen Wallonië, Brussel en Vlaanderen met betrekking tot heffingen en netwerkkosten. Derhalve leidt een berekening voor het gemiddelde tarief van het geheel van België tot een *fictief tarief*. Aangezien het gewest Vlaanderen het grootste deel van de Belgische bevolking huist, en met de Haven van Antwerpen tevens een grote verzameling aan grootgebruikers heeft, is er voor gekozen om Vlaanderen als benadering te nemen voor België

Aannames Verenigd Koninkrijk

In het Verenigd Koninkrijk worden de kosten van leveranciers voor verschillende maatregelen doorberekend in de eindprijs

Commodity prijs

De commodity prijzen zijn de gemiddelden van de dagwaarden van year-forward prijzen (peak en base) ontleend aan Reuters Datastream, naar aandeel per gebruikersgroep, in combinatie met een premium voor spotbalancering.

Netwerkkosten

De tarieven zijn gebaseerd op gemiddelden van de netwerktarieven die door de verschillende netbeheerders binnen het Verenigd Koninkrijk zijn gerapporteerd. Hierbij is er geen onderscheid naar locatie gemaakt. De opbouw van het gemiddelde netwerktarief bestaat uit de som van het capaciteitstarief, het distributietarief, het transport vastrecht en het transmissietarief.

Heffingen & belastingen

In het VK is de *Climate Change Levy* (CCL) de energiebelasting. Verder zijn er binnen de leveranciersprijs nog verschillende doorberekende kosten vanuit de leverancier, zoals de *Energy Company Obligation* en de *Warm Home Discount* (beiden enkel voor huishoudens), het *CRC Energy Efficiency Scheme* (enkel voor grootgebruikers), de *Renewable Obligation Certificates*, het *Assistance for Areas with High Electricity Distribution Costs* tarief (voor compensatie van hoge netwerkkosten in Schotland) en het *Feed-in tariff*. Voor huishoudens is tevens een BTW van 5% op de elektriciteitsprijs meegenomen.

Kortingen op heffingen & belastingen

Gebruikers onder de 1.000 kWh per maand zijn vrijgesteld van de CCL. Verder is er een gereduceerde belasting voor energie intensieve gebruikers die in het bezit zijn van een *Climate Change Agreement* (CCA). Deze reductie kan oplopen tot 90% van de CCL. Ook zijn grootgebruikers die in het bezit zijn van een CCA vrijgesteld van de kosten voor het *CRC Energy Efficiency Scheme*. Een CCA geldt per sector en kan worden verkregen als de energiekosten 10% van de productiewaarde van de sector zijn of als ze 3% zijn en de sector daarnaast een import ratio van 50% heeft (de waarde van import gedeeld door de totale verkoop).

Aannames Frankrijk

In Frankrijk wordt de commodity prijs grotendeels bepaald door een gereguleerd tarief, gebaseerd op de historische prijs van kernenergie

Commodity prijs

De base en peak prijzen voor Frankrijk worden berekend door de marktprijzen te combineren met het gereguleerde *Accès Régulé à l'Électricité Nucléaire Historique (ARENH)* tarief. De ARENH is een gereguleerde tarief wat overeenkomt met de prijs van elektriciteit die door *Électricité de France (EDF)* wordt opgewekt uit kerncentrales.

De marktprijzen zijn de gemiddelden van de dagwaarden van year-forward prijzen (peak en base), ontleend aan Reuters Datastream. De base prijs bestaat voor 95% uit het ARENH tarief en voor 5% uit de marktprijs. De peak prijs bestaat voor 20% uit het ARENH tarief en voor 80% uit de marktprijs. De commodityprijs is een combinatie van de peak en base prijs naar aandeel per gebruikersgroep, in combinatie met een premium voor spotbalancing.

Netwerkkosten

Voor de netwerktarieven zijn enkel de volgende posten meegenomen: *composante annuelle de gestion (CG)*, *composante annuelle de comptage (CC)* en *composante annuelle des soutirages (CS)*. Voor individuele gebruikers kunnen ook nog andere posten van toepassing zijn, zoals de vergoeding voor back-up voorzieningen en vergoedingen voor overschrijding van het gecontracteerde vermogen. Deze tariefposten zijn buiten beschouwing gelaten.

Heffingen & belastingen

In Frankrijk bestaan drie heffingen op elektriciteit; *contribution tarifaire d'acheminement (CTA)*, *contribution au service public d'électricité (CSPE)* en *taxes sur la consommation finale d'électricité (TCFE)*. De CTA is een heffing op het vaste gedeelte van het netwerktarief. De TCFE verschilt per gemeente. Voor deze studie is uitgegaan van een gemiddelde over alle gemeenten. Daarnaast is voor huishoudens een BTW meegenomen van 5,5% op vaste tarieven en 20% op het variabele deel.

Kortingen op heffingen & belastingen

Er geldt een plafond voor het totaal te betalen bedrag voor CSPE van € 569.418, dit resulteert in een lager bedrag voor grote grootgebruikers per kWh. Voor elektriciteitsgebruikers aangesloten op het hoogspanningsnet geldt verder een lagere CTA. Daarnaast gelden er ook lagere tarieven voor TCFE voor grootgebruikers. Onder de nieuwe netwerktarifiering voor grootgebruikers (*TURPE 4 HTB*), die sinds eind 2013 van kracht is, nemen de netwerkkosten voor grote grootgebruikers verder af.

Aannames Duitsland

Voor de concessieheffing is een gemiddelde meegenomen, deze heffing varieert per gemeente

Commodity prijs

De commodity prijzen zijn de gemiddelden van de dagwaarden van year-forward prijzen (peak en base) ontleend aan Reuters Datastream, naar aandeel per gebruikersgroep, in combinatie met een premium voor spotbalancering.

Netwerkkosten

De netwerkkosten zijn berekend op basis van de gewogen gemiddelde tarieven zoals gerapporteerd in het *Monitoring Report 2012* door de Duitse toezichthouder (*BNetzA*), met een herberekening voor de verschillende spanningen op basis van tarieven van *Enercity Netzgesellschaft*, het energiebedrijf van Hannover. Voor de kleine & grote grootgebruikers gold tot begin 2014 een 100% vrijstelling van de netwerkkosten: de vrijstelling zal vanaf 2014 worden herijkt op 90%.

Heffingen & belastingen

In Duitsland zijn er vele heffingen, zoals de *EEG*, *KWKG*, *Offshore-Haftung*, *§19 StromNEV* en de *concessieheffing*. Daarnaast is er een elektriciteitsbelasting in de vorm van de *Stromsteuer*. Voor de berekeningen van de heffingen en de belasting hebben wij gebruik gemaakt van data van *BnetzA* en de relevante artikelen uit het *StromStG*.

Kortingen op heffingen & belastingen

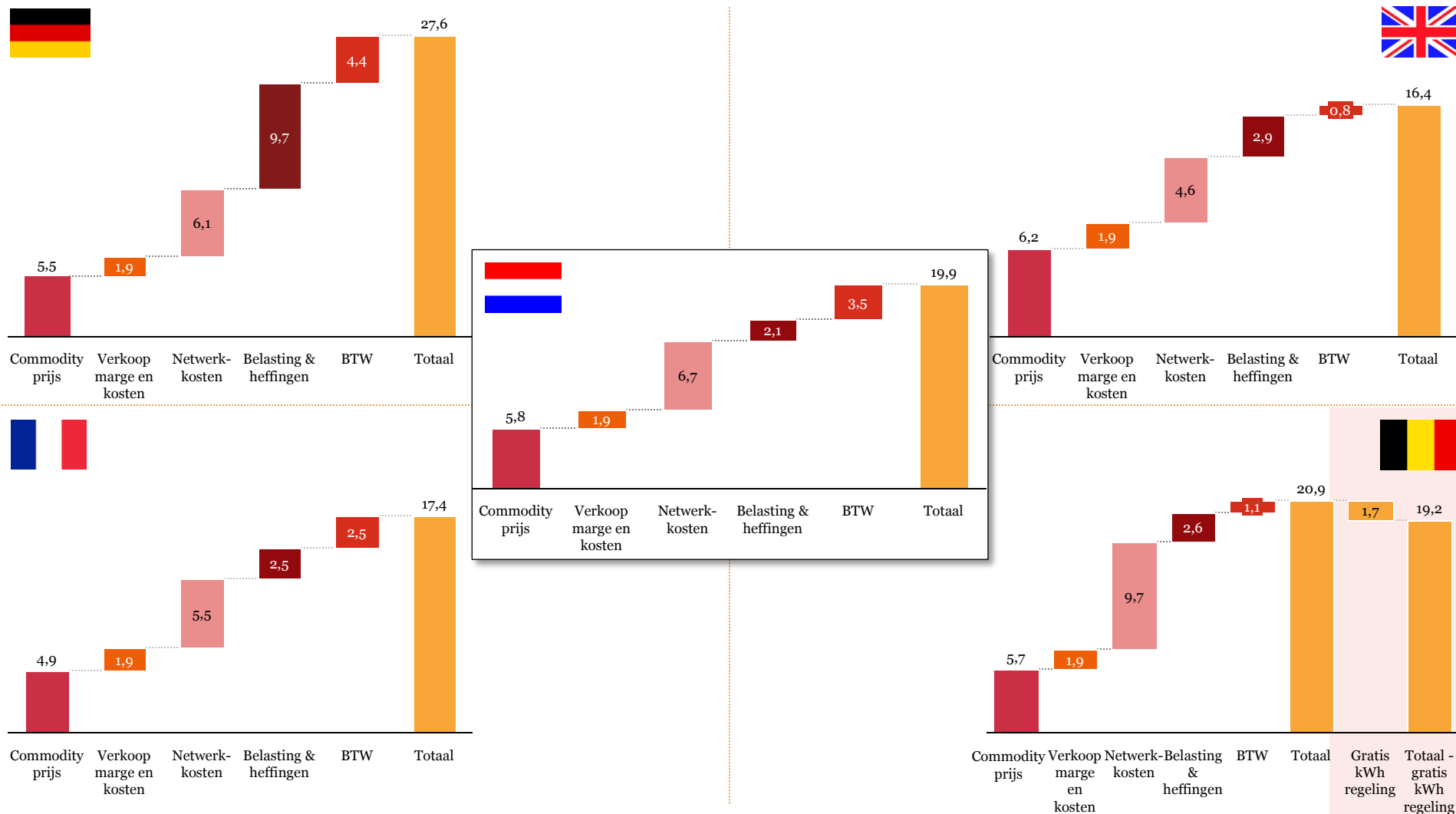
Er gelden kortingen voor grootgebruikers (specifiek productiebedrijven) voor de *EEG*, *KWKG*, *Offshore-Haftung*, *§19 StromNEV heffingen* en de netwerkkosten. Voor de *Stromsteuer* geldt voor productiebedrijven een gedeeltelijke ontheffing en een volledige ontheffing, afhankelijk van het productieproces. Voor productieprocessen zoals genoemd in *§9a* van de *StromStg* geldt een gehele ontheffing van de elektriciteitsbelasting. Voor overige productieprocessen zijn *§9b* en *§10* toepasbaar, die een casus specifieke korting geeft. De gemiddelde ontheffing van *§9b* en *§10* is 80% op de elektriciteitsbelasting. Overige (niet-productie) gebruikers kunnen geen gebruik maken van deze ontheffingen, en vallen buiten de scope van deze rapportage.

Prijsvergelijking (2013 cijfers)

I. Gemiddelde huishoudelijke gebruiker (3.300 kWh/a, in ct€/kWh)

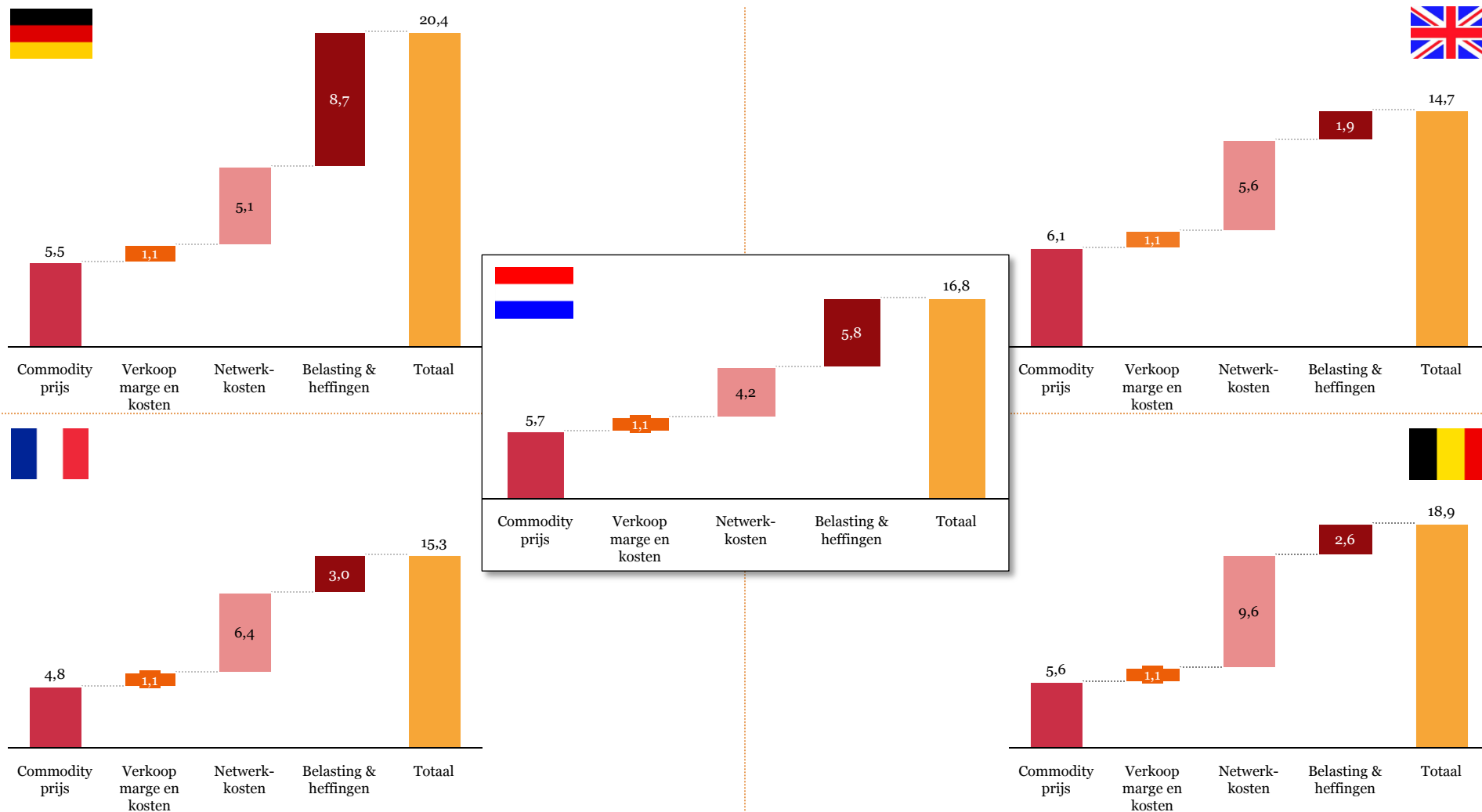
De heffingen in Duitsland zijn debet aan de hoge energierekening voor huishoudens. In het VK drukken de relatief lage netwerkkosten en heffingen de algehele prijs

II. Kleine MKB gebruiker (30.000 kWh/a, in ct€/kWh)

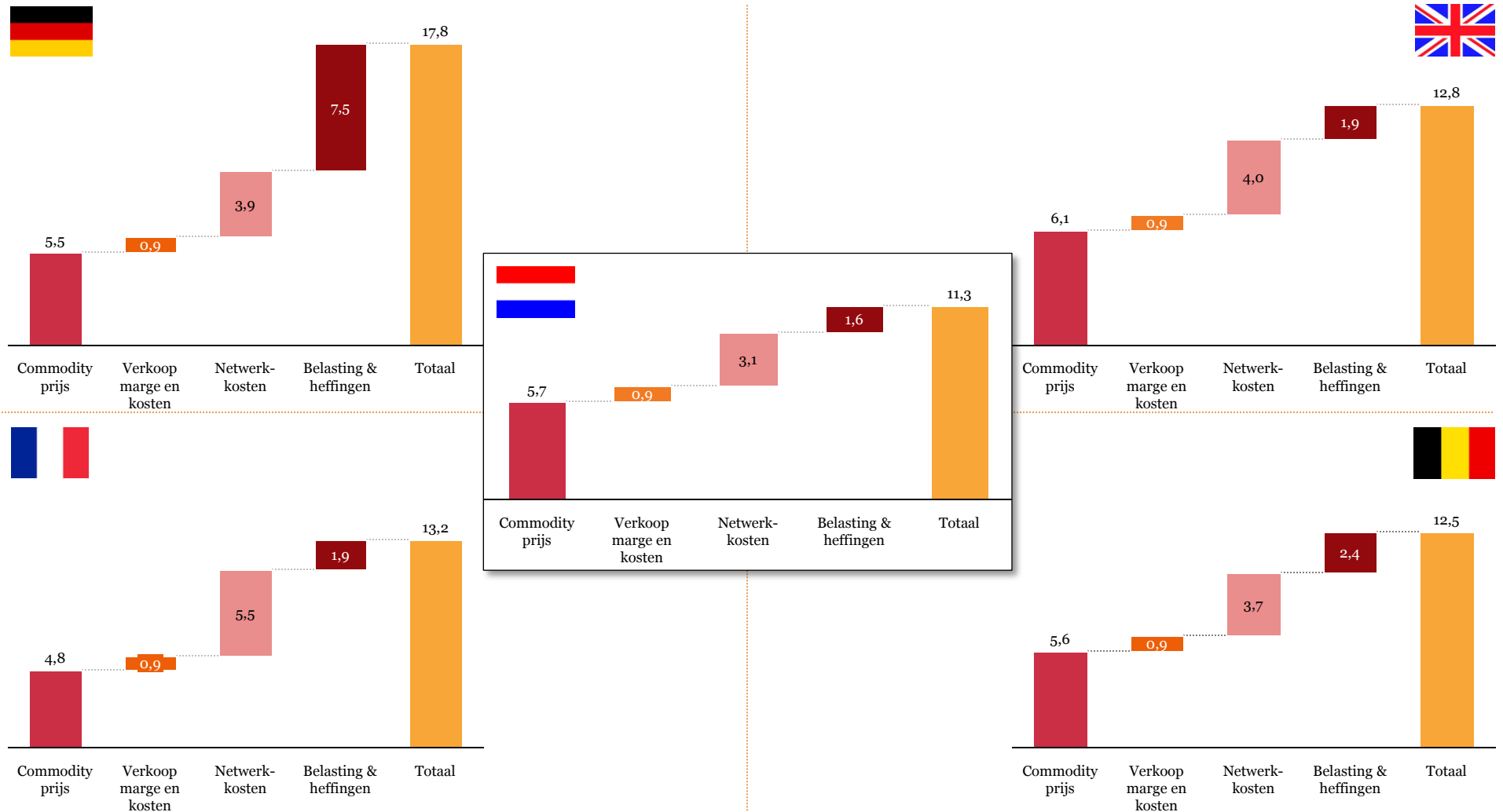
Kleine MKB gebruikers zijn in NL relatief voordelig af: alleen in FR en het VK is de prijs lager, respectievelijk gedreven door een gereguleerde commodity prijs en lage heffingen

III. Grote MKB gebruiker (500.000 kWh/a, in ct€/kWh)

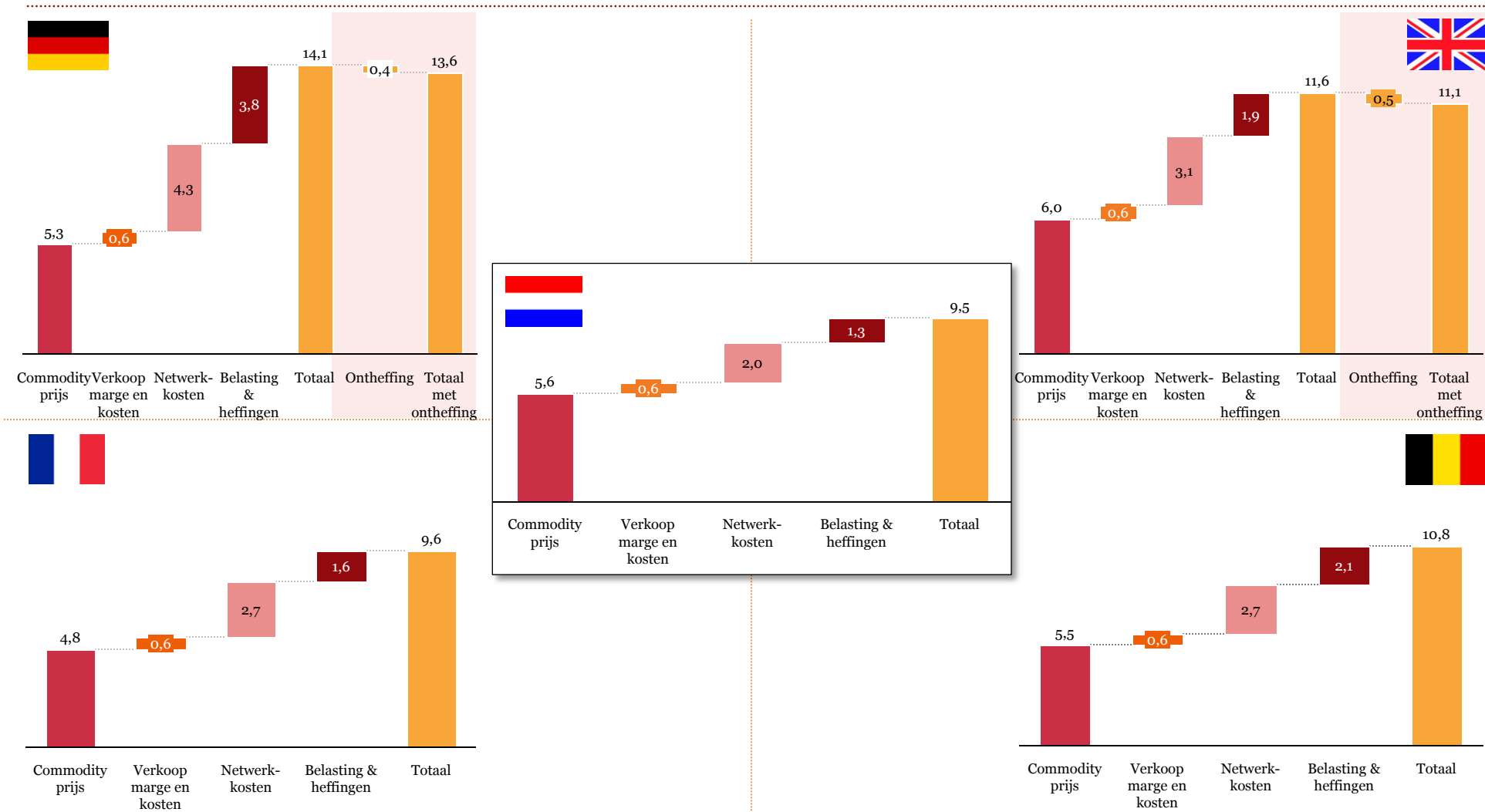
De elektriciteitsrekening voor grote MKB gebruikers in NL is het laagst, grotendeels als gevolg van relatief lage heffingen

IV. Industriële gebruiker (2.000.000 kWh/a, in ct€/kWh)

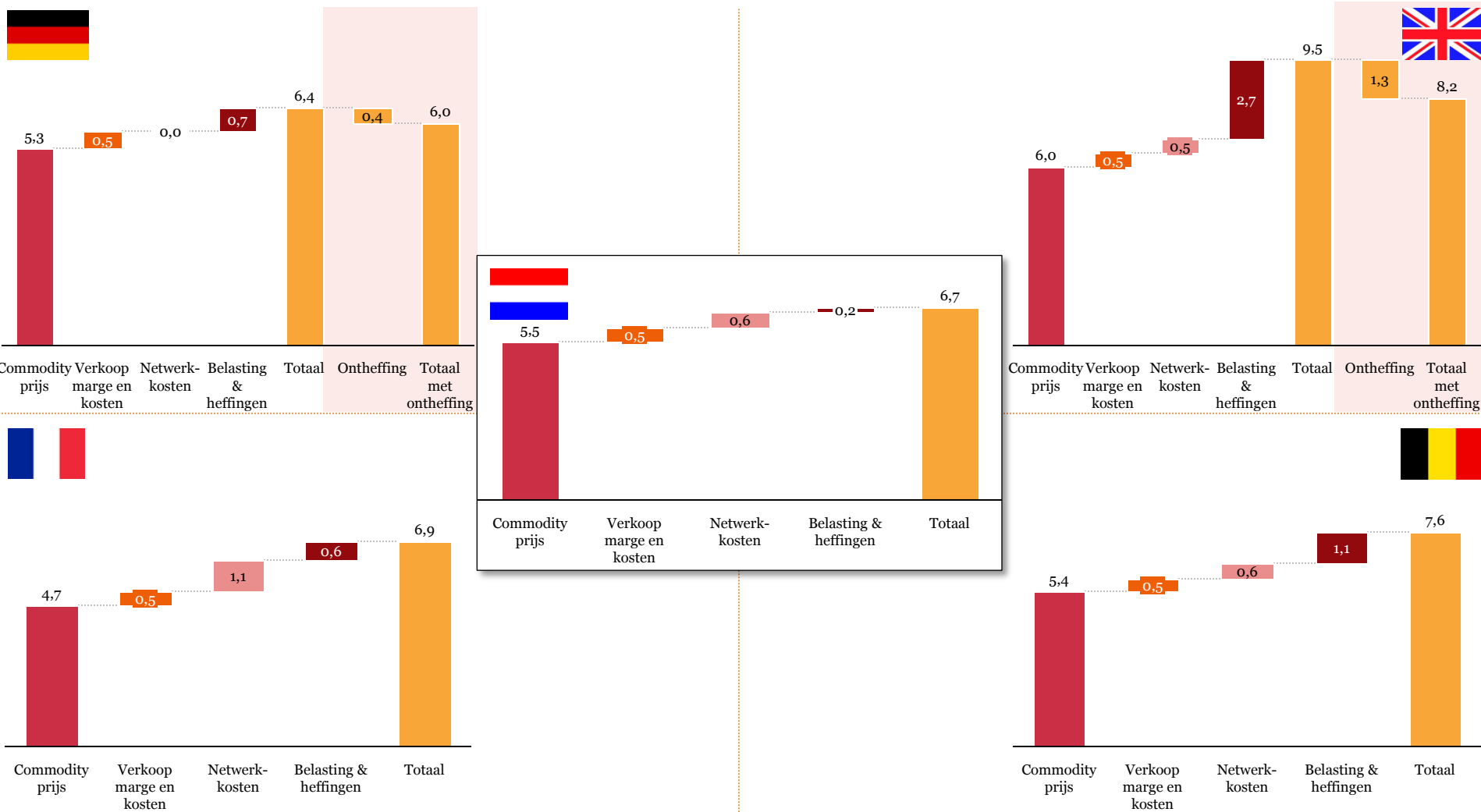
In DE en het VK zijn kortingen voor industriële en grootgebruikers van kracht. In NL worden de laagste belastingen en heffingen gerekend voor industriële gebruikers

V. Kleine grootgebruiker (100.000.000 kWh/a, in ct€/kWh)

Een kleine grootgebruiker in DE is het goedkoopst uit, gedreven door de vrijstelling van netwerkkosten en de (gedeeltelijke) ontheffingen

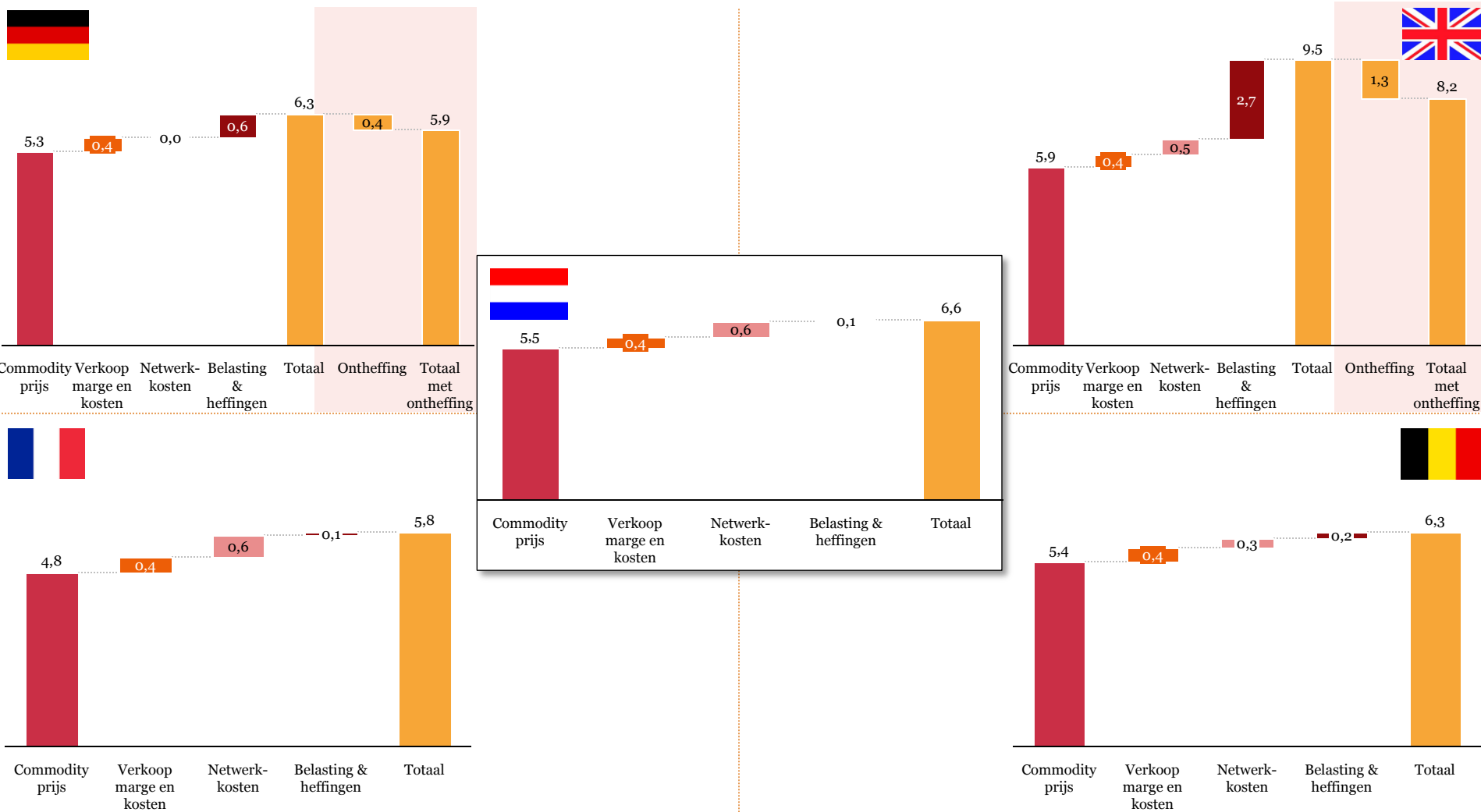

VI. Grote grootgebruiker (2.500.000.000 kWh/a, in ct€/kWh)

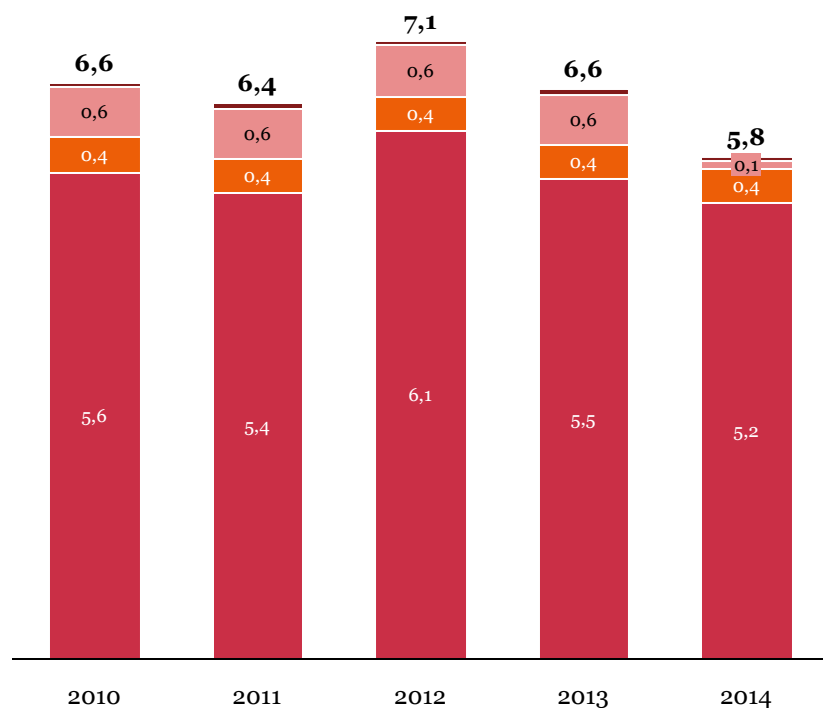
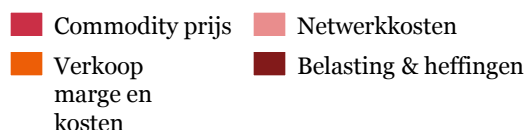
De grote grootgebruikers in DE en FR zijn het goedkoopst uit, als gevolg van respectievelijk de vrijstelling en ontheffingen, en het ARENH tarief

Historische analyse & doorkijk

Nederland - Grote grootgebruiker (2.500.000.000 kWh/a, in ct€/kWh, inclusief ontheffingen)

Historische prijzen NL (in ct€ per gebruikte kWh)

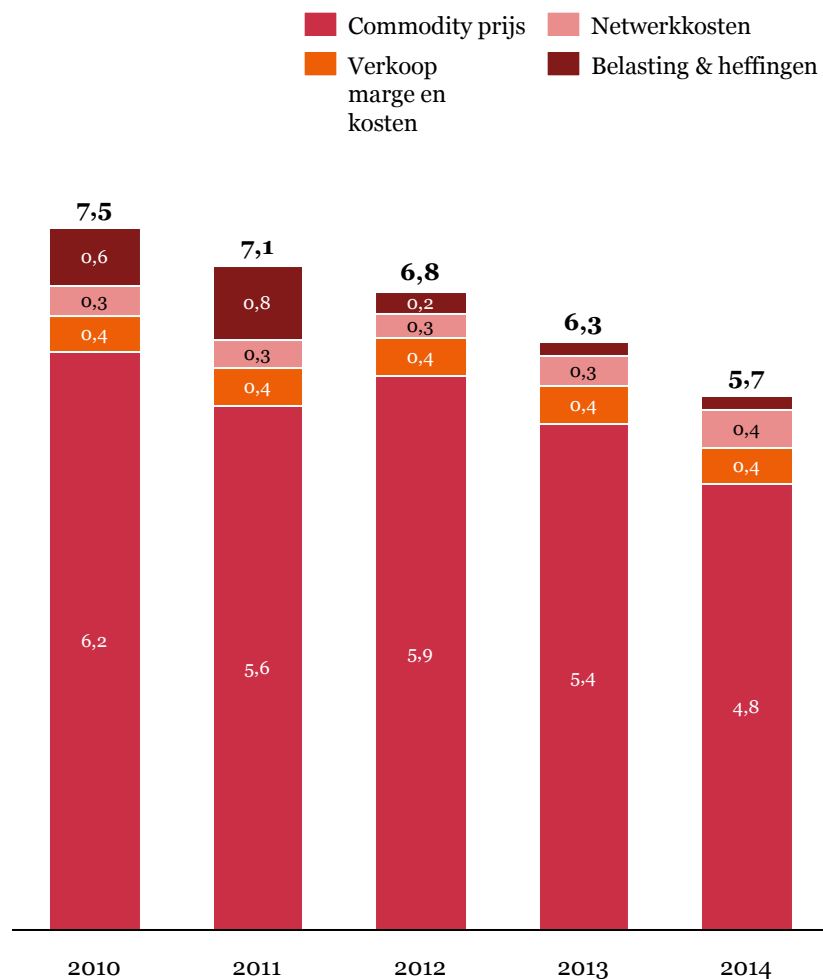
Observaties

- De *Opslag duurzame energie* is in 2013 ingevoerd. Vanwege de gestaffelde vorm van de toeslag is de invloed op de energierekening van de grote grootgebruikers niet significant
- De energiebelasting is stabiel gebleven over de jaren, maar heeft vanwege de gestaffelde vorm ook een minimale invloed op de energierekening van grote grootgebruikers
- De netwerkkosten zijn gedaald in 2014 als gevolg van een correctie voor energie-intensieve bedrijven op de netwerkkosten. Voor deze gebruiker met een vlak gebruik van 8000 draaiuren leidt dat tot een correctie van 90%
- De commodity prijs is gedaald van 2012 tot 2014, maar minder sterk dan in Duitsland
- Op basis van de Cal '15, Cal '16 en Cal '17 prijzen (zie appendix 3), zal de commodity prijs naar verwachting de komende jaren nog verder dalen

België - Grote grootgebruiker (2.500.000.000 kWh/a, in ct€/kWh, inclusief ontheffingen)

Historische prijzen BE (in ct€ per gebruikte kWh)

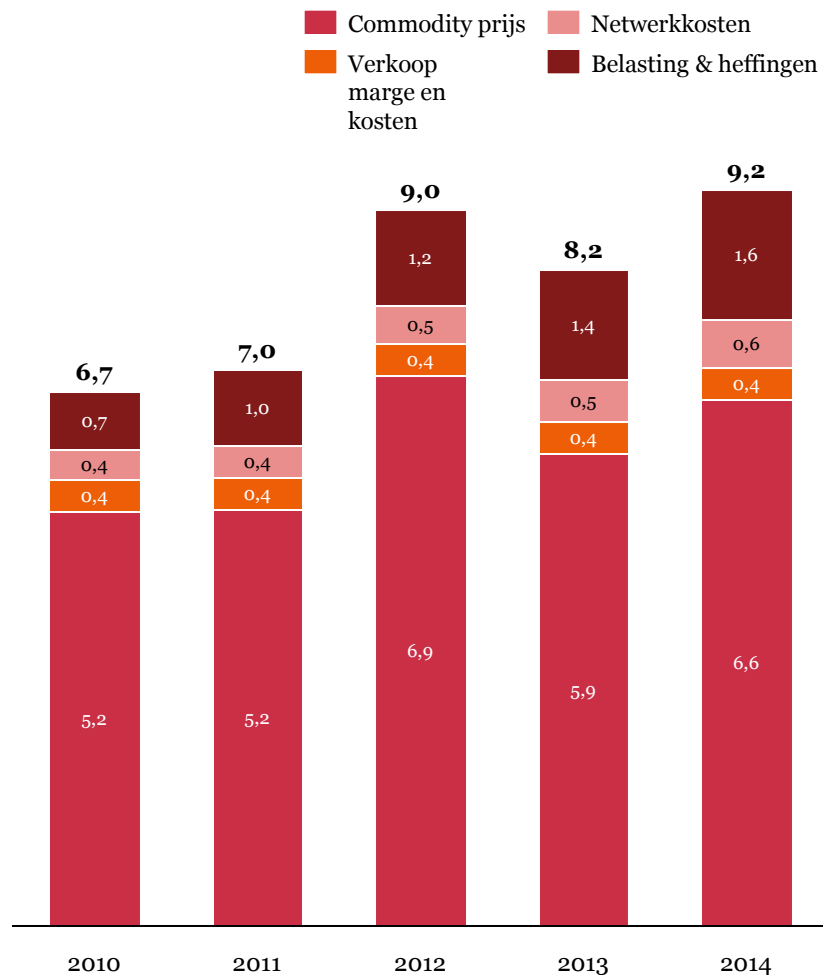
Observaties

- De commodity prijs heeft sinds 2012 een dalende trend laten zien
- De netwerkkosten fluctueren licht gedurende de jaren, wat deels verklaard kan worden doordat bepaalde gemeenten tussentijds zijn toegevoegd aan het netwerk van het Vlaams Gewest
- De bijdrage voor de *WKK- en groenestroomcertificaten* is sinds 2012 sterk gedaald door de invoering van een nieuwe berekenmethode voor de *verbruikscorrectie*. Deze verbruikscorrectie is gestaffeld met een maximale correctie van 98% voor gebruik boven de 250.000.000 kWh
- De federale bijdrage is constant gebleven tussen 2010 en 2014, terwijl de *financiering aansluiting offshore windturbineparken* is gedaald in 2014. De *toeslag groenestroomcertificaten* fluctueert over de jaren
- Voor de *heffing voor financiering maatregelen ter bevordering van REG in Vlaanderen, de financiering van steunmaatregelen voor hernieuwbare energie in Vlaanderen* en de *energiebijdrage* geldt een ontheffing voor grootgebruikers
- Op basis van de Cal '15, Cal '16 en Cal '17 prijzen (zie appendix 3), zal de commodity prijs naar verwachting de komende jaren stabiel blijven

Verenigd Koninkrijk - Grote grootgebruiker (2.500.000.000 kWh/a, in ct€/kWh, inclusief ontheffingen)

Historische prijzen VK (in ct€ per gebruikte kWh)

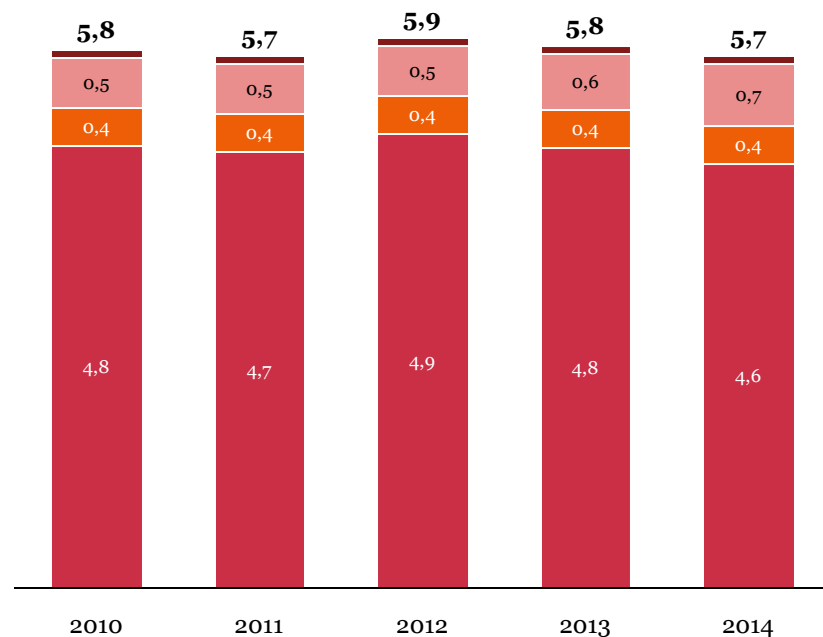
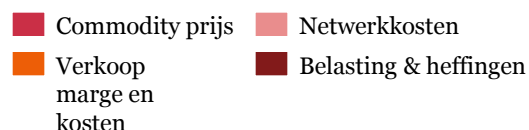
Observaties

- De commodity prijzen fluctueren over de jaren. Momenteel zijn de commodity prijzen in het VK het hoogst van alle onderzochte landen in dit onderzoek
- Ook de netwerkkosten voor grote grootgebruikers zijn continu gestegen tussen 2010 en 2014
- De CCL heffing laat vanaf 2012 een stijging zien. Echter, de korting op de CCL voor CCA bezitters is verhoudingsgewijs tevens toegenomen, waardoor de netto impact klein is
- De totale doorberekende kosten van leveranciers zijn ook gestegen tussen 2010 en 2014. Hieronder vallen de CRC Energy Efficiency Scheme, de Renewable Obligation Certificates (ROC), het Assistance for Areas with High Electricity Distribution Costs tarief en het Feed-in tariff (FIT). De ontheffing van de CRC voor CCA bezitters is toegenomen met de stijging van de heffing, waardoor de impact van deze stijging klein is
- De overheid in het Verenigd Koninkrijk heeft aangekondigd de ROC heffing te vervangen door de Contract for Difference (CfD) heffing. Hierbij zijn ook compensation schemes aangekondigd voor energie-intensieve bedrijven. Deze compensation schemes zullen de bijdragen voor de CfD en de Feed-in tariff verlagen, met name voor grootgebruikers. De concrete invulling voor de compensation schemes is echter nog niet bekend
- Op basis van de Cal '15, Cal '16 en Cal '17 prijzen (zie appendix 3), zal de commodity prijs naar verwachting de komende jaren verder stijgen

Frankrijk - Grote grootgebruiker (2.500.000.000 kWh/a, in ct€/kWh, inclusief ontheffingen)

Historische prijzen FR (in ct€ per gebruikte kWh)

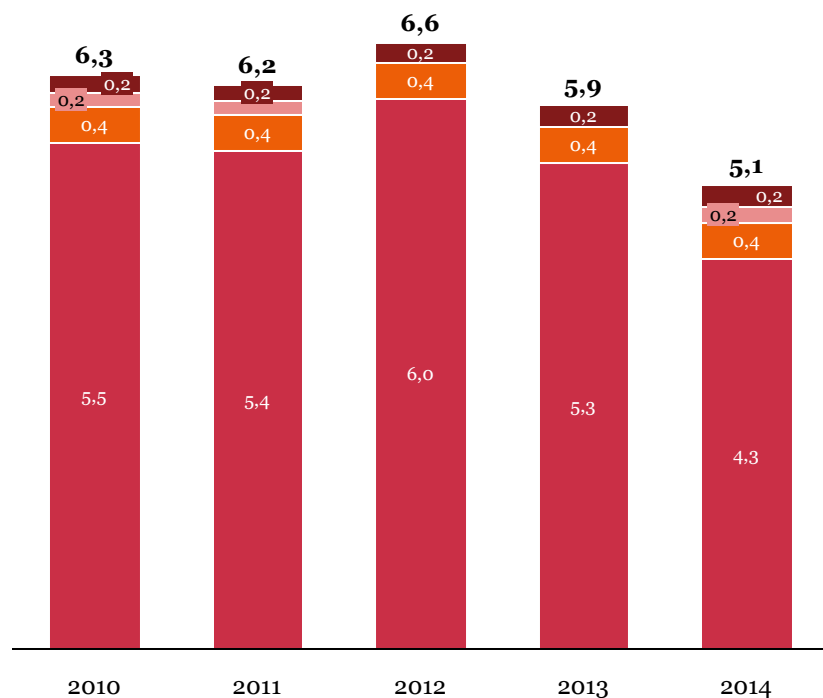
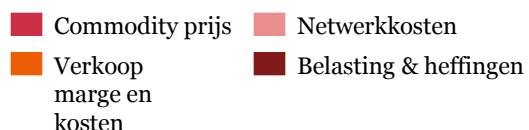
Observaties

- In Frankrijk is het *ARENH* tarief de bepalende factor achter de lage commodity prijzen. Dit gereguleerde tarief biedt consumenten toegang tot elektriciteit met een lage prijs
- In 2012 is het *ARENH* tarief verhoogd. De commodity prijs tussen 2012 en 2014 laat echter een dalende lijn zien, vanwege een daling in de marktprijzen van de commodity prijs
- De netwerkkosten zijn vanaf 2012 gestegen, voornamelijk gedreven door een stijging van het variabele transporttarief. Het vaste gedeelte van de netwerkkosten is in dezelfde periode gedaald
- De heffingen laten weinig fluctuatie zien tussen 2010-2014. Hoewel de belasting op de vaste netwerkkosten (de *CTA*) is verhoogd, is het resulterende tarief gedaald door de daling van het vaste netwerktarief. De *CSPE* heffing is licht gestegen (0,04 ct€/kWh in 5 jaar) door een stijging van de maximale heffing. De *TCFE* heffing is constant gebleven over de jaren
- Momenteel wordt een berekenmethode ontwikkeld voor het *ARENH* tarief. Deze methode werd verwacht in maart 2014 in te gaan maar is inmiddels uitgesteld. Het is nog onduidelijk wat de impact van de nieuwe berekenmethode zal zijn. Het is voornemens om het *ARENH* tarief op den duur te vervangen door het markt-tarief, hier is echter nog geen concrete datum voor afgesproken
- Op basis van de Cal '15, Cal '16 en Cal '17 prijzen (zie appendix 3), zal de commodity prijs naar verwachting de komende jaren stabiel blijven, op veranderingen in het *ARENH* tarief na

Duitsland - Grote grootgebruiker (2.500.000.000 kWh/a, in ct€/kWh, inclusief ontheffingen)

Historische prijzen DE (in ct€ per gebruikte kWh)

Observaties

- De commodity prijs in Duitsland laat de sterkste relatieve en absolute daling zien van de onderzochte landen tussen 2010-2014: momenteel heeft Duitsland de laagste commodity prijs
- Tussen 2010 en 2014 zijn er gefaseerd heffingen ingevoegd:
  - De §19 StromNEV Umlage in 2012
  - De Offshore-Haftung Umlage in 2013
  - De Abschaltbare Lasten Umlage in 2014
- Voor de heffingen gelden echter kortingen, specifiek voor de grootgebruikers. Hierdoor is de uiteindelijke impact van de heffingen op de energierekening van grootgebruikers klein
- In 2012 en 2013 genoten grootgebruikers een korting van 100% op de netwerkkosten. Vanaf 2014 is deze korting 90%
- Vanaf het midden van 2014 wordt naar verwachting het tarief van de EEG-Umlage verhoogd. Dit is naar aanleiding van commentaar van de Europese Commissie
- Op basis van de Cal '15, Cal '16 en Cal '17 prijzen (zie appendix 3), zal de commodityprijs naar verwachting de komende jaren verder dalen

Appendices

Appendix 1a. Overzicht 2013 prijs componenten NL, BE

Uitsplitsing elektriciteitsprijs Nederland		I	II	III	IV	V	VI
Prijs componenten							
Commodity prijs	ct€/kWh	5,8	5,7	5,7	5,6	5,5	5,5
Verkoopkosten & marge	ct€/kWh	1,9	1,1	0,9	0,6	0,5	0,4
Netwerkkosten	ct€/kWh	6,7	4,2	3,1	2,0	0,6	0,6
Opslag duurzame energie	ct€/kWh	0,1	0,1	0,0	0,0	0,0	0,0
Belasting op elektriciteit	ct€/kWh	11,7	6,7	1,6	1,2	0,2	0,1
REB korting	ct€/kWh	(9,7)	(1,1)	(0,1)	(0,0)	(0,0)	(0,0)
BTW	ct€/kWh	3,5	-	-	-	-	-
Totale elektriciteitsprijs	ct€/kWh	19,9	16,8	11,3	9,5	6,7	6,6
Uitsplitsing elektriciteitsprijs België		I	II	III	IV	V	VI
Prijs componenten							
Commodity prijs	ct€/kWh	5,7	5,6	5,6	5,5	5,4	5,4
Verkoopkosten & marge	ct€/kWh	1,9	1,1	0,9	0,6	0,5	0,4
Netwerkkosten	ct€/kWh	9,7	9,6	3,7	2,7	0,6	0,3
Gratis kWh regeling	ct€/kWh	(1,7)	-	-	-	-	-
WKK- & Groenestroomcertificaten	ct€/kWh	1,6	1,6	1,6	1,3	0,7	0,1
Energiebijdrage	ct€/kWh	0,2	0,2	-	-	-	-
Federale bijdrage	ct€/kWh	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,0
Financiering maatregelen ter bevordering van REG in Vlaanderen	ct€/kWh	0,0	0,0	-	0,0	0,0	-
Financiering aansluiting offshore windturbineparken	ct€/kWh	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Financiering van steunmaatregelen voor hernieuwbare energie in Vlaanderen	ct€/kWh	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1	-
Toeslag groenestroomcertificaat	ct€/kWh	0,2	0,2	0,2	0,2	0,1	0,0
Retributietarief	ct€/kWh	0,0	0,0	0,0	0,0	-	-
Tarief pensioenlasten	ct€/kWh	0,2	0,2	0,1	0,1	-	-
BTW	ct€/kWh	1,1	-	-	-	-	-
Totale elektriciteitsprijs	ct€/kWh	19,2	18,9	12,5	10,8	7,6	6,3

Appendix 1b. Overzicht 2013 prijs componenten VK, DE

Uitsplitsing elektriciteitsprijs Verenigd Koninkrijk

Prijs componenten		I	II	III	IV	V	VI
Commodity prijs	ct€/kWh	6,2	6,1	6,1	6,0	6,0	5,9
Verkoopkosten & marge	ct€/kWh	1,9	1,1	0,9	0,6	0,5	0,4
Netwerkkosten	ct€/kWh	4,6	5,6	4,0	3,1	0,5	0,5
Climate change levy	ct€/kWh	-	0,6	0,6	0,6	0,6	0,6
Renewable obligation certificates	ct€/kWh	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0	1,0
Feed-in tariff	ct€/kWh	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3	0,3
Assistance for areas with high electricity distribution costs	ct€/kWh	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CRC energy efficiency scheme	ct€/kWh	-	-	-	-	0,8	0,8
Warm home discount	ct€/kWh	0,2	-	-	-	-	-
Energy company obligation	ct€/kWh	1,4	-	-	-	-	-
BTW	ct€/kWh	0,8	-	-	-	-	-
Totale elektriciteitsprijs	ct€/kWh	16,4	14,7	12,8	11,6	9,5	9,5
Verschil voor CCA bezitter	ct€/kWh	-	-	-	(0,5)	(1,3)	(1,3)
Totale elektriciteitsprijs: CCA bezitter	ct€/kWh	16,4	14,7	12,8	11,1	8,2	8,2

Uitsplitsing elektriciteitsprijs Duitsland

Prijs componenten		I	II	III	IV	V	VI
Commodity prijs	ct€/kWh	5,5	5,5	5,5	5,3	5,3	5,3
Verkoopkosten & marge	ct€/kWh	1,9	1,1	0,9	0,6	0,5	0,4
Netwerkkosten	ct€/kWh	6,1	5,1	3,9	4,3	-	-
Stromsteuer	ct€/kWh	2,1	1,5	0,4	0,4	0,4	0,4
Konzessionsabgabe	ct€/kWh	1,7	1,2	1,2	0,1	0,1	0,1
Umlage nach §19 Abs.2 StromNEV	ct€/kWh	0,3	0,3	0,3	0,2	0,0	0,0
Offshore-Haftungumlage	ct€/kWh	0,3	0,3	0,3	0,2	0,0	0,0
Erneuerbare Energien Gesetz	ct€/kWh	5,3	5,3	5,3	2,9	0,1	0,1
Kraft-Wärme-Kopplungsgesetz	ct€/kWh	0,1	0,1	0,1	0,1	0,0	0,0
BTW	ct€/kWh	4,4	-	-	-	-	-
Totale elektriciteitsprijs	ct€/kWh	27,6	20,4	17,8	14,1	6,4	6,3
Verschil voor specifieke producenten	ct€/kWh	-	-	-	(0,4)	(0,4)	(0,4)
Totale elektriciteitsprijs: Specifieke producenten	ct€/kWh	27,6	20,4	17,8	13,6	6,0	5,9

Appendix 1c. Overzicht 2013 prijs componenten FR

Uitsplitsing elektriciteitsprijs Frankrijk							
		I	II	III	IV	V	VI
Prijs componenten							
Commodity prijs	ct€/kWh	4,9	4,8	4,8	4,8	4,7	4,8
Verkoopkosten & marge	ct€/kWh	1,9	1,1	0,9	0,6	0,5	0,4
Netwerkkosten	ct€/kWh	5,5	6,4	5,5	2,7	1,1	0,6
Contribution tarifaire d'acheminement	ct€/kWh	0,6	1,0	0,3	0,2	0,0	0,0
Contribution au service public de l'électricité	ct€/kWh	1,4	1,4	1,4	1,4	0,6	0,0
Taxes sur la consommation finale d'électricité	ct€/kWh	0,6	0,6	0,2	0,1	0,1	0,1
BTW	ct€/kWh	2,5	-	-	-	-	-
Totale elektriciteitsprijs	ct€/kWh	17,4	15,3	13,2	9,6	6,9	5,8

Uitsplitsing commodity prijs Frankrijk							
		I	II	III	IV	V	VI
Prijs componenten							
Base marktprijs(Reuters)	ct€/kWh	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1	5,1
ARENH tarief	ct€/kWh	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Aandeel marktprijs in Base commodity prijs	%	5%	5%	5%	5%	5%	5%
Aandeel ARENH tarief in Base commodity prijs	%	95%	95%	95%	95%	95%	95%
Base commodity prijs	ct€/kWh	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Peak marktprijs(Reuters)	ct€/kWh	6,4	6,4	6,4	6,4	6,4	6,4
ARENH tarief	ct€/kWh	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Aandeel peak marktprijs in peak commodity prijs	%	80%	80%	80%	80%	80%	80%
Aandeel ARENH tarief in peak commodity prijs	%	20%	20%	20%	20%	20%	20%
Peak commodity prijs	ct€/kWh	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Base commodity prijs	ct€/kWh	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2	4,2
Peak commodity prijs	ct€/kWh	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0	6,0
Aandeel base commodity prijs in gemiddelde commodity prijs	%	90%	85%	85%	80%	80%	75%
Aandeel peak commodity prijs in gemiddelde commodity prijs	%	10%	15%	15%	20%	20%	25%
Gemiddelde commodity prijs	ct€/kWh	4,4	4,5	4,5	4,6	4,6	4,7
Premium spotbalansering	ct€/kWh	0,5	0,4	0,4	0,2	0,2	0,1
Uiteindelijke commodity prijs	ct€/kWh	4,9	4,8	4,8	4,8	4,7	4,8

Appendix 2a. Overzicht historische prijs componenten NL, BE

Uitsplitsing elektriciteitsprijs Nederland

Prijs componenten		2010	2011	2012	2013	2014
Commodity prijs	ct€/kWh	5,6	5,4	6,1	5,5	5,2
Verkoopkosten & marge	ct€/kWh	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Netwerkkosten	ct€/kWh	0,6	0,6	0,6	0,6	0,1
Opslag duurzame energie	ct€/kWh	-	-	-	0,0	0,0
Belasting op elektriciteit	ct€/kWh	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
REB korting	ct€/kWh	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)	(0,0)
Totale elektriciteitsprijs	ct€/kWh	6,6	6,4	7,1	6,6	5,8

Uitsplitsing elektriciteitsprijs België

Prijs componenten		2010	2011	2012	2013	2014
Commodity prijs	ct€/kWh	6,2	5,6	5,9	5,4	4,8
Verkoopkosten & marge	ct€/kWh	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Netwerkkosten	ct€/kWh	0,3	0,3	0,3	0,3	0,4
WKK- & Groenestroomcertificaten	ct€/kWh	0,6	0,7	0,1	0,1	0,1
Energiebijdrage	ct€/kWh	-	-	-	-	-
Federale bijdrage	ct€/kWh	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Financiering maatregelen ter bevordering van REG in Vlaanderen	ct€/kWh	-	-	-	-	-
Financiering aansluiting offshore windturbineparken	ct€/kWh	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Financiering van steunmaatregelen voor hernieuwbare energie in Vlaanderen	ct€/kWh	-	-	-	-	-
Toeslag groenestroomcertificaat	ct€/kWh	0,0	0,1	0,1	0,0	0,0
Totale elektriciteitsprijs	ct€/kWh	7,5	7,1	6,8	6,3	5,7

Appendix 2b. Overzicht historische prijs componenten VK, DE

Uitsplitsing elektriciteitsprijs Verenigd Koninkrijk

Prijs componenten		2010	2011	2012	2013	2014
Commodity prijs	ct€/kWh	5,2	5,2	6,9	5,9	6,6
Verkoopkosten & marge	ct€/kWh	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Netwerkkosten	ct€/kWh	0,4	0,4	0,5	0,5	0,6
Climate change levy	ct€/kWh	0,5	0,6	0,6	0,6	0,6
Renewable obligation certificates	ct€/kWh	0,5	0,5	0,7	1,0	1,2
Feed-in tariff	ct€/kWh	0,1	0,2	0,2	0,3	0,3
Assistance for areas with high electricity distribution costs	ct€/kWh	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
CRC energy efficiency scheme	ct€/kWh	0,5	0,7	0,8	0,8	0,8
Totale elektriciteitsprijs	ct€/kWh	7,6	8,1	10,2	9,5	10,6
Vershil voor CCA bezitter	ct€/kWh	(0,9)	(1,1)	(1,2)	(1,3)	(1,4)
Totale elektriciteitsprijs: CCA bezitter	ct€/kWh	6,7	7,0	9,0	8,2	9,2

Uitsplitsing elektriciteitsprijs Duitsland

Prijs componenten		2010	2011	2012	2013	2014
Commodity prijs	ct€/kWh	5,5	5,4	6,0	5,3	4,3
Verkoopkosten & marge	ct€/kWh	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Netwerkkosten	ct€/kWh	0,2	0,1	-	-	0,2
Stromsteuer	ct€/kWh	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Konzessionsabgabe	ct€/kWh	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Umlage nach §19 Abs.2 StromNEV	ct€/kWh	-	-	0,0	0,0	0,0
Offshore-Haftungumlage	ct€/kWh	-	-	-	0,0	0,0
Erneuerbare Energien Gesetz	ct€/kWh	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Kraft-Wärme-Kopplungsgesetz	ct€/kWh	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Umlage für Abschaltbare Lasten	ct€/kWh	-	-	-	-	0,0
Totale elektriciteitsprijs	ct€/kWh	6,7	6,6	7,0	6,3	5,5
Vershil voor specifieke producenten	ct€/kWh	(0,4)	(0,4)	(0,4)	(0,4)	(0,4)
Totale elektriciteitsprijs: Specifieke producenten	ct€/kWh	6,3	6,2	6,6	5,9	5,1

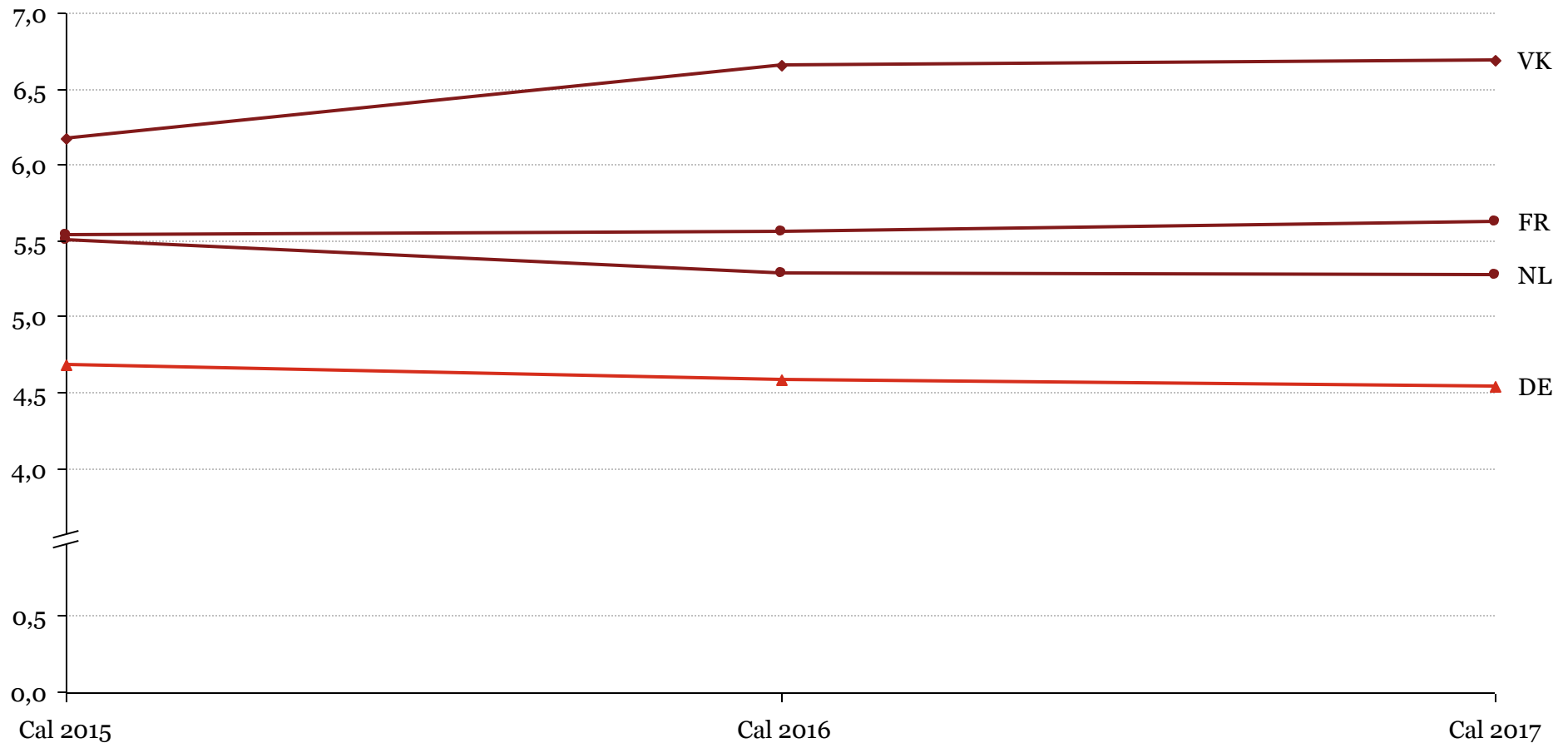
Appendix 2c. Overzicht historische prijs componenten FR

Uitsplitsing elektriciteitsprijs Frankrijk

Prijs componenten		2010	2011	2012	2013	2014
Commodity prijs	ct€/kWh	4,8	4,7	4,9	4,8	4,6
Verkoopkosten & marge	ct€/kWh	0,4	0,4	0,4	0,4	0,4
Netwerkkosten	ct€/kWh	0,5	0,5	0,5	0,6	0,7
Contribution tarifaire d'acheminement	ct€/kWh	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Contribution au service public de l'électricité	ct€/kWh	0,0	0,0	0,0	0,0	0,0
Taxes sur la consommation finale d'électricité	ct€/kWh	0,1	0,1	0,1	0,1	0,1
Totale elektriciteitsprijs	ct€/kWh	5,8	5,7	5,9	5,8	5,7

Appendix 3a. Cal prijzen commodity – peak load (afgesloten tussen 28-10-2013 en 25-04-2014)

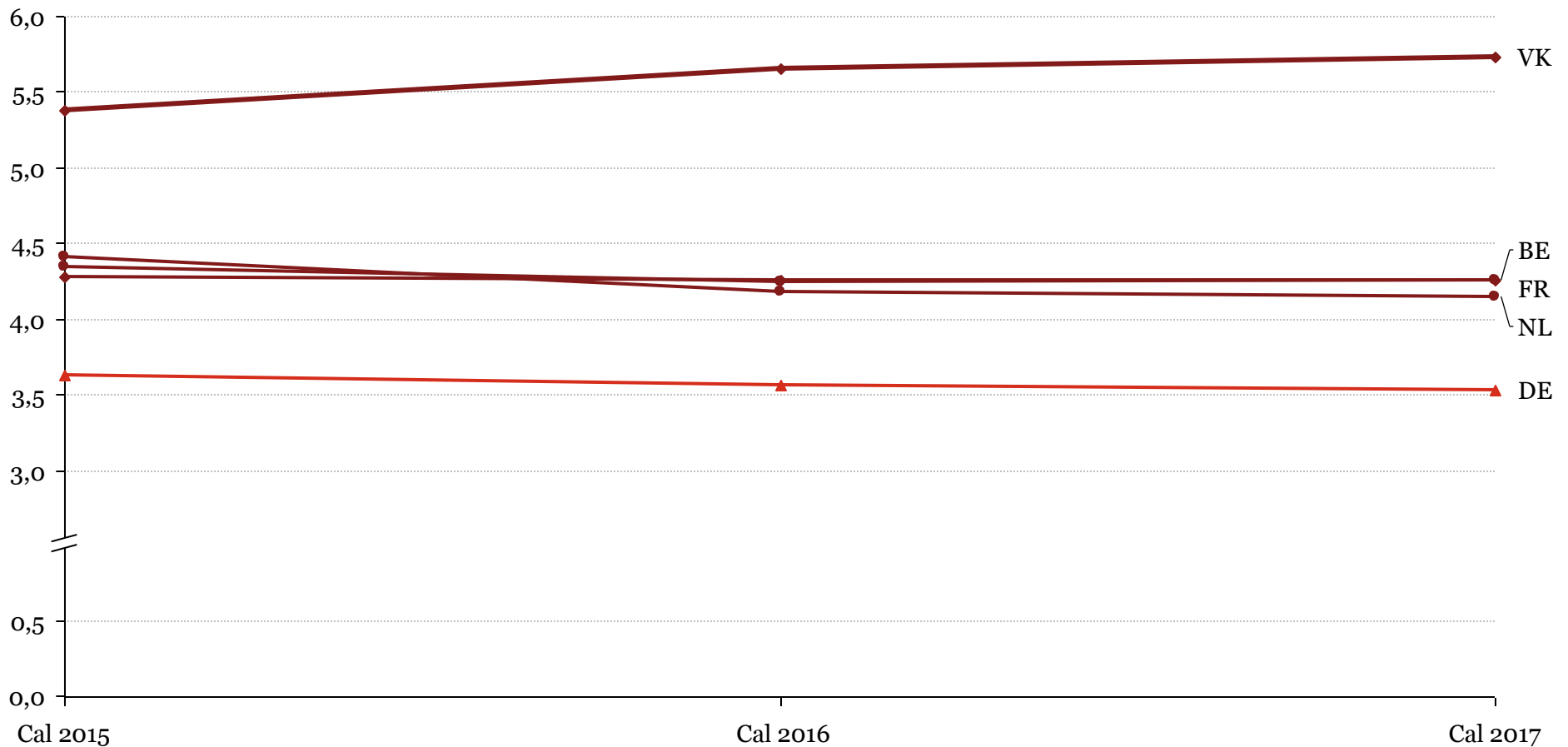
Peak load prijzen NL, DE, VK, FR* (in ct€ per gebruikte kWh)

*: Voor BE zijn er geen peak load Cal prijzen beschikbaar

Appendix 3a. Cal prijzen commodity – base load (afgesloten tussen 28-10-2013 en 25-04-2014)

Base load prijzen NL, DE, BE, VK, FR (in ct€ per gebruikte kWh)

Appendix 4. Verklarende woordenlijst

Algemeen

BTW – belasting toegevoegde waarde

ct€ – eurocent

h/a – uur per annum (jaar)

HS – hoogspanning

kVA – kilovoltampère

kW – kilowatt

kWh – kilowattuur

kWh/a – kilowattuur per annum (jaar)

LS – laagspanning

MKB – midden- en kleinbedrijf

MS – middenspanning

WKK – Warmtekrachtkoppeling

Duitsland (DE)

BNetzA - Bundesnetzagentur

EEG – Erneuerbare Energien Gesetz

KWKG – Kraft-Wärme-Kopplungsgesetz

StromNEV – Stromnetzentgeltverordnung

StromStg – Stromsteuergesetz

Frankrijk (FR)

ARENH – Accès régulé à l'électricité nucléaire historique

BT – basse tension

CSPE – contribution au service public d'électricité

CTA – contribution tarifaire d'acheminement

HTA – haute tension A

HTB – haute tension B

TCFE – taxes sur la consommation finale d'électricité

Nederland (NL)

ODE – opslag duurzame energie

REB – Regulerende energiebelasting

Verenigd Koninkrijk (VK)

CRC – carbon reduction commitment

HV – high voltage

LV – low voltage